

disse krige således kunne berøre britiske handelsinteresser i en stor del af Asien, kan man vanskeligt forestille sig, at den engelske regering ikke skulle have ført en aktiv politik i det nævnte spørgsmål.

HANS BAGGER

IAN GREY: Katarina den Store. På dansk ved LOTTE ESKEKUND. Fremads biografier. Kbh., Fremad, 1968. 304 s. Ill. 32,75 kr. Indb. 42,75 kr.

Den foreliggende bog, der første gang udkom på engelsk i 1961, skildrer først og fremmest Katarina den Stores personlige livshistorie, fra hun i 1744 som en femtenårig tysk prinsesse kom til St. Petersborg for at ægte den russiske tronfølger. Fortrinsvis på grundlag af ældre memoire- og anekdotelitteratur gives der ikke blot en almindelig karakteristik af Katarinas rigt facetterede personlighed, men også en nærgående redegørelse for hendes intimeste privatliv og hendes færd i det eksotiske miljø. Ifølge forordet har Grey »forsøgt at tegne et nyt portræt« af kejserinden. Portrættet er blevet levende og nuanceret, men synes dog som helhed ikke at afvige meget fra de seneste karakteristikker, der har lagt vægt på at fremhæve det hykleriske og kyniske ved hendes væsen.

Forfatterens ambitioner rækker imidlertid videre end til det rent biografiske, han vil foretage en ny vurdering af Katarina den Stores regeringstid »som et kapitel i Ruslands historie«. Forbindelsen mellem Katarinas person og Ruslands historie fremstilles dog alt andet end organisk. Grey undlader ganske at tage stilling til den standende debat om kejserindens rolle i beslutningsprocessen. Nok omtales alle de vigtigste begivenheder i Katarinas regeringstid, men de fungerer kun som mere eller mindre velanbragte kulisser til kavalkaden af elskere og hoffaller. Den fragmentariske fremstilling af Ruslands historie bygger næsten udelukkende på russiske standardværker fra slutningen af forrige århundrede, og de fleste af de konklusioner vedrørende indenrigs- og udenrigspolitikken, der fremlægges i forordet, bærer præg af at være »lånte fjer« fra disse værker. Forfatterens egne ræsonnementer angår fortrinsvis kuriøse forhold, og kun hvor talen er om periodens finkulturelle historie, synes han at have benyttet nyere monografier. Ruslands sociale og økonomiske forhold, der på denne tid undergår så store forandringer, behandles yderst stedmoderligt.

Det kan derfor ikke undre, at Grey i slutningen af sin bog om Katarina den Store kommer til følgende resultat: »Set som et kapitel i en stor nations historie var hendes regime en periode af overdådig, men i grunden overfladisk og forbigående herlighed«. Bogen må karakteriseres som populær, og den foreliggende danske oversættelse, der udelader litteraturhenvisningerne og slækker på en række andre videnskabelige krav, betegner en yderligere popularisering.

HANS BAGGER